

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1352
Toplantı Tarihi/Sayısı : 28.11.2023/34
Karar Numarası : 2023/930
Başvuran : B.G., M.E., F.K., R. K.,
Başvuran Vekili : İ.O., M.A., S.Ç., N. D., A.E., R.T., M. E., M.G. , Y.E.
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Türkoğlu 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : Türkoğlu 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Ceza infaz kurumundaki alıkonulma koşulları hakkındaki genel şikâyetlere ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuranlar, başvuru dilekçesinde özetle;

- a. Ailelerinden uzakta tutulduklarını, kırk beş dakika olan açık görüş süresinin yeterli olmadığını,
- b. Hükümlü oldukları suçları sebebiyle görüntülü görüşmeden faydalanamadıklarını, haftalık on dakika telefon görüşmesi yapabildiklerini, açık görüşlerine ziyaretçileri gelmediğinde otuz dakika konuşma süresi verilmesi gerektiğini ama uygulanmadığını,
- c. Ceza infaz kurumunda aynı suç türünden tutulan diğer arkadaşları ile görüşmelerine izin verilmediğini,
- ç. Revire ve hastaneye sevklerde gecikmeler yaşandığını, sevklerde jandarmanın kötü muamelesine maruz kaldıkları için hastaneye gitmekten vazgeçtiklerini,
- d. İdare ve Gözlem Kurulunun cezası biten kişileri keyfi tutumla tahliye olmalarını engellediğini ve otuz yıldır tutulan kişilerin tahliye olması gerekirken izin verilmediğini,
- e. Kurum içerisinde askeri düzen dayatmasına maruz kaldıklarını, İdare hakkında şikâyet dilekçesi yazdıklarında Kurumdan çıkışına izin verilmediğini ve haftada 2-3 defa koşullarda arama yapıldığını,
- f. Elektrik tarifesinde ceza infaz kurumları ticarethane statüsünde olduğu için fazla fatura ödediklerini,
- g. Kursların açılabilmesi için yeterli sayıya ulaşması gerektiğini, farklı kurslara yönlendirilmeleri sebepleri ile diğer koşullardaki arkadaşlarıyla görüşemediklerini ve bu sebeple kurslara katılmadıklarını,
- ğ. Spor faaliyetlerinin kırk dakika ile sınırlı tutulduğunu, personel yetersizliğinden dolayı açık görüş haftası spora çıkamadıklarını, badminton raketi ve atlama ipi gibi spor malzemesi talep ettiklerini,
- h. Açık spor salonunun üstünde file olmadığı için ücretini ödeyerek aldıkları topplarının dışarıya gitmesi durumunda geri almadıklarını, bu kapsamda spor salonunun üstünün fileyle kaplanmasını ya da dışarıya giden

toplarnın verilmesini,

1. Talep ettikleri gazetelere erişemediklerini, çift frekanslı radyolar verilmediği için uluslararası haberleri takip edemediklerini, dilekçe ile talepte bulunmalarına rağmen merkezi yayın sisteminde Habertürk, Halk TV, Tele1, KRT TV gibi kanallara erişemediklerini,

i. Dışardan eşya alınmasına izin verilmediğini, kantinde tek çeşit kalem, mektup, zarf, defter satıldığını ve bunların tek tipleştirme amacı taşıdığını, dışarıdan iç çamaşır alınmasına izin verilmediği için eşyalarının karıştığını,

j. Koğuştaki ayakkabı dolabının yetersiz olduğunu ve kantinden alma taleplerinin reddedildiğini,

k. Çekpas sapı ve meyve bıçağının kısa olmasından dolayı kullanırken zorlandıklarını, cımbız metal yerine plastik verildiği için kısa süre sonra tekrar almak zorunda kaldıklarını, tırnak makasının törpü kısmının verilmediğini ileri sürmektedirler.

3. Muhatap Türkoğlu 1 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranların terör örgütü üyeliği suçundan hüküm giydiğini, aynı suç türüne mensup olanların farklı koğuşlarda tutulması gerektiğini, ilgili mevzuat ve Kurum asayiş ve güvenliği açısından görüşme taleplerinin karşılanmasının mümkün olmadığını,

b. Kurum personel sayısı, kapalı ve açık görüş alanı ve mahpus sayısı gözetilerek İdare ve Gözlem Kurulu tarafından görüş süresinin kırk beş dakika belirlendiğini ve Kurul kararını dosya ekinde sunduklarını,

c. Kurum revirinde gerekli muayenelerin yapıldığını, acil durumlarda ve randevu alınması halinde hastaneye sevk işlemlerinin yapıldığını, hastaneye sevklerin Ceza İnfaz Kurumu Jandarmanın Tabur Komutanlığı personeli tarafından sağlandığını,

ç. İdare ve Gözlem Kurulu tarafından kanun ve yönetmelik hükümleri doğrultusunda denetim, açık ceza infaz kurumu ve tahliye işlemlerinin yapıldığını,

d. Kurumda her ay bir kez genel arama ve İdarece uygun görülen zamanlarda kısmi aramaların yapıldığını,

e. Dilekçelerin fiziki zimmet defterine kaydı alınarak UYAP kaydı yapıldığını, sonra ilgili kurum ve kuruluşlara dilekçe çıkış işleminin yapıldığını, herhangi bir mahpus ismi belirtilmesi halinde dilekçe kayıt işlemlerinin incelenebileceğini,

f. Kurumda 602 adet güvenlik kamerası olduğunu ve başvuranların iddiaları hakkında net tarih belirtmeleri durumunda kamera görüntülerinin izlenebileceğini,

g. Mahpusların barındıkları koğuşlardaki çay, semaver, televizyon, buzdolabı gibi elektrik masraflarının mahpuslardan; aydınlatma giderlerinin Devlet tarafından karşılandığını,

ğ. Kurumun mevcut kapasitesi, fiziki durumu ve personel sayısı gözetilerek İdare ve Gözlem Kurulu tarafından haftalık spor faaliyetlerinin kırk dakika olarak belirlendiğini,

h. Mevzuat doğrultusunda gazete ve dergi vb. yayınlara izin verildiğini, yasak yayınlara izin verilmediğini,

1. 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik, 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik hükümleri doğrultusunda; kantinde satışı yapılacak eşyaların belirlendiğini, bu kapsamda kantinde satışı yapılan cımbız, meyve bıçağı gibi eşyaların yaralanmaya sebebiyet olmayacak yapı ve boyutta olduğunu belirtmektedir.

4. 6701 sayılı Kanun’un 18’inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca muhataptan alınan cevap, görüşü alınmak üzere başvuranlara iletilmiş ve yazılı görüşleri talep edilmiştir. Başvuranlar tarafından yazılı görüş talebine herhangi bir yanıt verilmemiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumun; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 65'inci madde düzenlemesi: "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*" şeklindedir.

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre;

"(1)Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranların, iddia ve talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Ceza infaz kurumlarında kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumundaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz kurumu görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) 2.Genel Rapor, Hapsedilme, para.44.).

11. Türkiye Cumhuriyet Anayasası'nın 17'inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre; "*Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.*" Anaya Mahkemesine (AYM) göre; ceza infaz kurumunda tutulmanın kaçınılmaz sonucu olarak

suçun önlenmesi ve disiplinin sağlanması gibi ceza infaz kurumunda güvenliğin sağlanmasına yönelik olarak kabul edilebilir, makul gerekliliklerin olması durumunda mahpusların sahip olduğu haklar sınırlandırılabilir (AYM, *Turan Günana*, B. No: 2013/3550, 19/11/2014, para. 35.).

12. Somut dosya kapsamında başvuranlar, başvuru dilekçesinde birden fazla iddia ileri sürmüştür. İlk iddiaları ailelerinden uzak tutulduklarına, kırk beş dakika olan açık görüş süresinin yeterli olmadığına ilişkindir. Muhatap İdare; Kurum personel sayısı, kapalı ve açık görüş alanı ve mahpus sayısı gözetilerek İdare ve Gözlem Kurulu tarafından görüş süresinin kırk beş dakika olarak belirlendiğini belirtmiştir. Nakil talepleri; 5/6/2015 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Genelgesi'nin 22'nci maddesinin beşinci fıkrası ile 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 43'üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi uyarınca Genel Müdürlükçe değerlendirilmektedir. Ülke genelinde, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların; hastalık, disiplin, güvenlik, özellikle toplu nakiller ve tutukluların mahkeme nedeniyle yapılan nakilleri sonucu, ceza infaz kurumlarının kapasiteleri günaşırı değişmektedir. Genel Müdürlük tarafından Kurumumuza iletilen yazılarda; nakil taleplerinin incelenmesinde kurumun kapasitesi, güvenliği ve hangi suç türüne ait odaların bulunduğu, kişilerin can güvenliğine ilişkin olarak, talepte bulunanın hasım olarak bildirdiği bir kişinin talep ettiği kurumda bulunup bulunmadığı gibi hususların göz önünde bulundurulduğu, bu nedenle her talebin uygun değerlendirilemediği, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin nakil talepleri Genel Müdürlüğe ulaştığı anda talep edilen kurumların kapasitelerinin o günkü veriler göz önüne alınarak değerlendirildiği ve verilerin günaşırı değiştiği bildirilmektedir. (TİHEK 7/10/2022 tarihli ve 2022/499 sayılı karar, para. 19-20.). Yukarıdaki açıklamalar kapsamında başvuranların iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

13. Başvuranların ikinci iddiası; görüntülü görüşmeden faydalanamadıkları ve haftalık on dakika telefon görüşmesi yapabildiklerine ilişkindir. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 74'üncü maddesinin (ğ) bendinde; *“Terör ve çıkar amaçlı suç örgütü üyeleri, görüntülü görüşme ve görüşme süresinin uzatılmasına ilişkin bu haktan kurumdaki tutum, davranış, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılma gibi durumları göz önünde bulundurularak İdare ve Gözlem Kurulu tarafından yapılacak değerlendirmeye göre yararlandırılabilir.”* hükmü yer almaktadır. Somut olayda başvuranların, terör örgütü üyeliği suçundan hüküm giydiği, içinde bulunduğu suç grubu itibarıyla görüntülü görüşme hakkından yararlanabilmesinin söz konusu Yönetmelik maddesi uyarınca İdare ve Gözlem Kurulunun değerlendirmesine bağlı olduğu, dolayısıyla başvuranlar tarafından görüntülü görüşmeden faydalandırılmadığı yönündeki iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

14. Başvuranların üçüncü iddiası; revire çıkmada ve hastaneye sevklerde gecikmeler yaşandığı, sevklerde jandarmanın kötü muamelesine maruz kaldıkları ve bu sebeple hastaneye gitmekten vazgeçtiklerine ilişkindir. Muhatap İdare, revirde gerekli muayenelerin yapıldığını, hastaneye sevklerin yapıldığını ve bu sevklerin Ceza İnfaz Kurumu Jandarma Tabur Komutanlığı personeli tarafından sağlandığını belirtmektedir. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 71'inci maddesine göre; *“Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir.”* AYM'ye göre; bireyin, bir devlet görevlisi tarafından hukuka aykırı olarak ve Anayasa'nın 17'nci maddesini ihlal eder biçimde bir muameleye tabi tutulduğuna ilişkin savunulabilir bir iddiasının bulunması halinde, Anayasa'nın 17'nci maddesi, *“Devletin temel amaç ve görevleri”* başlıklı 5'inci maddedeki genel yükümlülükle birlikte yorumlandığında etkili resmi bir soruşturmanın yapılmasını gerektirmektedir (AYM, *Tahir*

Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 25.). İddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için, her türlü makul şüpheden uzak kanıtların varlığı gerekir. Bu nitelikteki bir kanıt, yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelere de oluşabilir (AYM, C.D., B. No: 2013/394, 6/3/2014, para. 28.). Bu kapsamda başvuranlar başvuru dilekçesinde sevkerde gecikmenin yaşandığını her ne kadar iddia etse de iddialarını destekleyici herhangi bir açıklamada bulunmamışlar, yazılı görüş talebine de herhangi bir yanıt vermemişlerdir. Bu kapsamda iddianın açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

15. Başvuranların dördüncü iddiası; İdare ve Gözlem Kurulunun keyfi davrandığına ve tahliyesi gelen kişilerin salıverilmediğine ilişkindir. 5275 sayılı Kanun'un "Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi halin belirlenmesi" başlıklı 89'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre; "Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirmeye tabi tutulur." Aynı maddenin yedinci fıkrasına göre, "İdare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmelere esas olacak ilkeler ve kurulun bu maddeye ilişkin çalışma usul ve esasları ile tutum ve davranışları olumsuz değerlendirilen hükümlülerin yeniden değerlendirilmeye tâbi tutulma süreleri Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir."

16. 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in "Kurulun inceleme ve değerlendirme esasları" başlıklı 16'ncı maddesinin birinci fıkrasına göre; "Hükümlüler ceza infaz kurumlarında bulunduğu tüm aşamalarda; ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülükleri eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında; idare ve gözlem kurulu tarafından, iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere bir değerlendirmeye tabi tutulur."

17. Aynı Yönetmelik'in "Kurul kararları" başlıklı 17'nci maddesinin ikinci fıkrasına göre; "Açık ceza infaz kuruma ayrılmaya, kalan cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve ceza infaz kurumundan doğrudan koşullu salıvermeye dair değerlendirmede hükümlünün iyi hâlli olmadığına karar verilmesi durumunda, hükümlü hakkında yapılacak bir sonraki değerlendirme tarihi kararda açıkça belirtilir. Yeniden değerlendirme süresi üç aydan az, bir yıldan fazla olamaz." Aynı Yönetmelik'in "Kararlara karşı başvuru" başlıklı 39'uncu maddesine göre; "İlgililer, ceza infaz kurumu idaresi ile idare ve gözlem kurulunun bu Yönetmelikte belirtilen kararlarına karşı, 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 ve 6 ncı maddelerinde yazılı usul ve esaslar çerçevesinde şikâyet ve itirazda bulunabilir."

18. 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun "İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilen kararlar" başlıklı 6'ncı maddesinin altıncı fıkrasına göre; "İtiraz, infaz hâkimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır."

19. Yukarıdaki hükümler çerçevesinde; hükümlünün İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirmeye tabi tutulduğu, Kurulun hükümlüyü açık ceza infaz kurumuna ayırmaya, cezanın denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak infazına ve koşullu salıverilmeye ilişkin olarak iyi halin belirlenmesine esas olarak yapacağı

değerlendirmesinde hangi kriterlerin kullanılacağına yasa ve yönetmelikler ile belirlendiği ve ayrıca bu hususta alınacak tüm kararlara karşı yargı yolunun açık olduğu görülmüştür. Bu kapsamda başvuruların İdare ve Gözlem Kurulunun keyfi karar verdiği yönündeki iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

20. Başvuruların beşinci iddiası; askeri düzen dayatmasına maruz kaldıkları, haftada 2-3 defa koşullarda arama yapıldığına ilişkindir. Muhatap İdare, Kurumda her ay bir kez genel arama ve İdarece uygun görülen zamanlarda kısmi aramaların yapıldığını belirtmiştir. Bununla birlikte Kurumda 602 adet güvenlik kamerası olduğunu ve başvuruların iddiaları hakkında net tarih belirtmeleri durumunda kamera görüntülerinin izlenebileceğini eklemiştir. Bu kapsamda başvurulardan yazılı görüş talep edilmiştir; ancak başvurulardan herhangi bir dönüş olmamıştır. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım*" başlıklı 34'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan düzenleme şu şekildedir: "*Kurumlarda, oda ve eklentilerinde, hükümlünün üst ve eşyasında habersiz olarak her zaman arama yapılabilir. Kurumun tamamında her ay bir kez mutlaka arama yapılır. Oda ve eklentilerinde yapılacak aramalarda bir hükümlü hazır bulundurulur.*" Muhatap İdarenin ilgili mevzuat gereği her ay en az bir defa arama yapmak zorunda olduğu, gerekli olması durumunda her zaman arama yapılabileceği hüküm altına alındığı anlaşılmaktadır. Bu kapsamda başvuruların net tarih ve saat aralığı belirtmesi durumunda kamera kayıtlarının incelenebileceği, ancak iddialarını destekleyici bir açıklamada bulunmadıkları, iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

21. Başvuruların altıncı iddiası; İdare hakkında şikâyet dilekçesi yazdıklarında Kurumdan çıkışına izin verilmediğine ilişkindir. Muhatap İdare, dilekçelerin fiziki zimmet defterine kaydı alınarak UYAP kaydı yapıldığını, sonra ilgili kurum ve kuruluşlara dilekçe çıkış işleminin yapıldığını, herhangi bir mahpus ismi belirtilmesi halinde dilekçe kayıt işlemlerinin incelenebileceğini belirtmiştir. Başvurulardan yazılı görüş talep edilmiş; ancak yine herhangi bir dönüş yapmamışlardır. Bu kapsamda başvuruların iddialarının soyut iddialardan öteye geçmediği, açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

22. Başvuruların yedinci iddiası; elektrik tarifesinde ceza infaz kurumları ticarethane statüsünde olduğu için fazla fatura ödediklerine ilişkindir. 31/3/2023 tarihinde yapılan değişiklikle Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in "*Elektrikli eşyalar*" başlıklı 9'uncu maddesi "*(...) Aydınlatma dışındaki elektrik giderleri, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından mesken abonelikleri için belirlenen ücret tarifesi esas alınarak ceza infaz kurumunca hesaplanan bedel üzerinden hükümlü tarafından karşılanır. Ancak; hükümlü tarafından karşılanacak elektrik gideri, bulunduğu ceza infaz kurumunca gerçekleştirilen elektrik tedarik ihalesi veya işlemi sonucunda belirlenen elektrik birim fiyatının mesken aboneliğinden daha düşük olması halinde düşük olan birim fiyat üzerinden hesaplanır. Çocuk ve kadın hükümlülerin tüm elektrik giderleri kurum bütçesinden ödenir.*" şeklinde düzenlenmiştir. Bu kapsamda ceza infaz kurumlarındaki aydınlatma dışındaki kullanılan eşyaların elektrik faturası ticarethane yerine mesken tarifesi üzerinden ödeneceği düzenleme altına alınmıştır.

23. Başvuruların sekizinci iddiası; kursların açılabilmesi için yeterli sayıya ulaşması gerektiği, farklı kurslara yönlendirilmeleri sebepleri ile diğer koşullardaki arkadaşları ile görüşemedikleri ve spor faaliyetlerinin kırk dakika ile sınırlı tutulduğuna ilişkindir. Muhatap İdare, başvuruların terör örgütü üyeliği suçundan hüküm giydiklerini, aynı suç türüne mensup olanların farklı koşullarda tutulması gerektiğini, ilgili mevzuat ve Kurum asayiş ve güvenliği açısından görüşme taleplerinin karşılanmasının mümkün olmadığını belirtmiştir. Bununla birlikte Kurumun mevcut kapasitesi, fiziki durumu ve personel sayısı gözetilerek İdare ve Gözlem Kurulu tarafından haftalık spor faaliyetlerinin kırk dakika olarak belirlendiğini belirtmiştir. Bu açıklamalar kapsamında başvuruların iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

24. Başvuranların dokuzuncu iddiası; bazı gazetelere erişemedikleri, çift frekanslı radyolar verilmediği için uluslararası haberleri takip edemedikleri, dilekçe ile talepte bulunmalarına rağmen merkezi yayın sisteminde Habertürk, Halk TV, Tele1, KRT TV gibi kanallara erişemediklerine ilişkindir. Muhatap İdare, mevzuat doğrultusunda yasak olmayan gazete ve dergi vb. yayınlara izin verildiğini belirtmiştir.

25. 5275 sayılı Kanun'un "Sürelili veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı" başlıklı 62'nci maddesine göre; "(1) Hükümlü, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla sürelili ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir. (2) Resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınlar, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verilir. Eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları denetime tâbi tutulamaz. (3) Kurum disiplinini, düzenini veya güvenliğini bozan ya da tehlikeye düşüren, hükümlülerin iyileştirilmesi amacına ulaşmayı zorlaştıran yahut müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez. (4) Basın İlan Kurumu aracılığıyla resmî ilan ve reklam yayınlama hakkı bulunmayan gazeteler, ceza infaz kurumuna kabul edilmez. Ancak ilan ve reklamın geçici süreyle kesilmesi hâli, bu hükmün dışındadır. Yabancı dilde yayımlanmış gazete ve dergilerin ceza infaz kurumuna kabul edilmesinde Adalet Bakanlığı yetkilidir." Bu kapsamda yasaklanmış yayınların Kuruma kabul edilemeyeceği anlaşılmaktadır.

26. Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in "Elektrikli eşyalar" başlıklı 9'uncu maddesine göre; "(...) Her hükümlü, kurum kantininden satın almak kaydıyla bir adet sadece FM bantlı, USB ve benzeri veri depolama, aktarma özelliği olmayan kulaklıklılı küçük el radyosu bulundurabilir." Bu kapsamda muhatap İdarenin ilgili mevzuat kapsamında gazete ve radyolara sınırlama getirdiği anlaşıldığından başvuranların iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

27. Başvuranların onuncu ve son iddiası ise; dışardan eşya alınmasına izin verilmediği, kantindeki eşyaların tek çeşit olduğu, meyve bıçağı gibi bazı eşyaların kısa olmasından dolayı kullanmakta zorlandıklarına ilişkindir. Muhatap İdare, kantinde satışı yapılacak eşyaların mevzuatta belirlendiğini, bu kapsamda kantinde satışı yapılan cımbız, meyve bıçağı gibi eşyaların yaralanmaya sebebiyet olmayacak yapı ve boyutta olduğunu belirtmiştir. Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik'in "Yeme ve içmede kullanılan araç ve gereçler" başlıklı 6'nci maddesine göre; "Koğuş, oda ve eklentilerinde, her hükümlü için kantinden temin edilmek şartıyla bir adet uç kısmı sivri olmayan on santimetre uzunluğunda bıçak, plastik veya yumuşak metalden imal edilmiş çatal, yemek ve çay kaşığı, 0.50 mm. kalınlığında iki adet metal yemek tabağı ve ikişer adet cam su bardağı ile çay bardağı ve tabağı bulundurabilir." Bu kapsamda, ilgili mevzuat doğrultusunda kantinde satılacak eşyaların belirlendiği, başvuranların iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve kabul edilemez olduğu değerlendirilmiştir.

28. Sonuç olarak yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri ve gerekçeler birlikte değerlendirildiğinde; 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında başvurudaki iddiaların açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

28/11/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĐLU
Üye